

Ćwiczenie
nr 2

Harcerstwo w służbie Rzeczypospolitej / Zenon Fajger
„W harcerskim mundurze”

Zenon Fajger

W harcerskim mundurze

informacje wstępne:

Zestaw ćwiczeń może zostać wykorzystany w czasie lekcji wprowadzających podstawowe informacje o harcerstwie i przykłady działalności harcerek i harcerzy, np. przed przystąpieniem do omawiania lektury A. Kamińskiego „Kamienie na szaniec”. Przewidziany jest dla uczniów kl. VII–VIII szkoły podstawowej.

cele ćwiczenia – uczeń:

- wyszukuje informacje na ilustracjach;
- porównuje ilustracje z różnych okresów historycznych;
- zestawia informacje z ilustracji z danymi z kalendarium i wiedzą pozaźródłową;
- wyciąga wnioski na podstawie materiałów źródłowych;

czas ćwiczenia:

Ok. 5 minut część A każdego ćwiczenia i B ćwiczenia 3
i po ok. 20 minut część B ćwiczeń 1 i 2.

poziom trudności:

Polecenie A w każdym ćwiczeniu – podstawowy.
Polecenie B w każdym ćwiczeniu – rozszerzony.

źródła i materiały pomocnicze:

- Ilustracje na karcie pracy pochodzące z:
Leksykon harcerstwa, red. O. Fietkiewicz, Warszawa 1988, rys. Bohdan Wróblewski;
Regulamin mundurowy i odznak zachowawczych, harcerskich i instruktorskich zatwierdzony przez Prezydium Rady Naczelnej Związku Harcerstwa Polskiego w dniu 30.I.1965 r., Warszawa 1965;
<https://sqadnica.pl/>;
- Karta pracy;
- Kalendarium zawarte w tece edukacyjnej „Harcerstwo w służbie Rzeczypospolitej”;

przebieg:

Uczniowie zapoznają się z ilustracjami umieszczonymi na karcie pracy.
Następnie pojedynczo, w parach lub małych grupkach wykonują polecenia.

Karta pracy:

Mundur, noszone na nim oznaki i związane z nim elementy harcerskiego stroju są zewnętrznym wyróżnikiem harcerki i harcerza, a równocześnie jednym ze sposobów ich identyfikacji z organizacją. Porównaj ilustracje przedstawiające wygląd munduru w różnych okresach (możesz wybrać harcerkę, harcerza lub oboje) i odpowiedz na pytania.

Ćwiczenie
nr 2
karta pracy

MUNDUR HARCERKI

Skautka lwowska 1912 r.

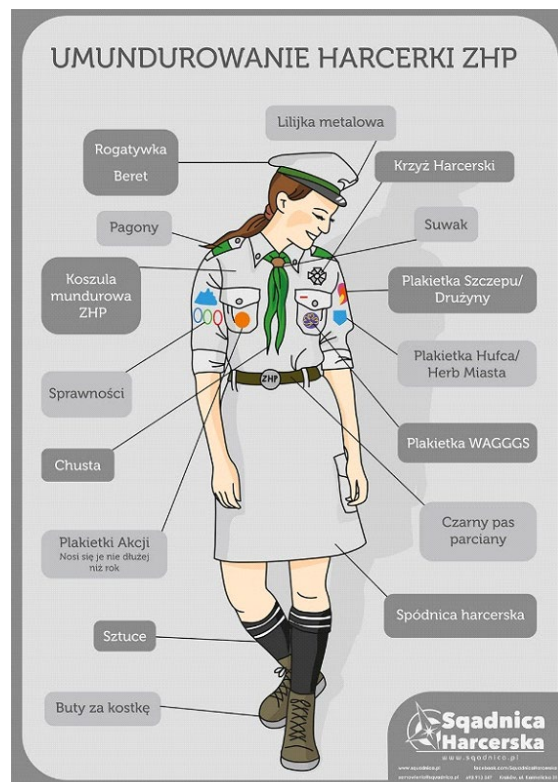
Wędrowniczka
(harcerka starsza) 1938 r.

Harcerka starsza 1965 r.

Harcerka starsza 1988 r.

Harcerka w umundurowaniu współczesnym (ZHP)

↑
s. 80
powrót:
wstęp
Ćw. nr 2

MUNDUR HARCERZA

Ćwiczenie
 nr 2
 karta pracy

Skaut lwowski 1912 r.

Harcerz 1921 r.

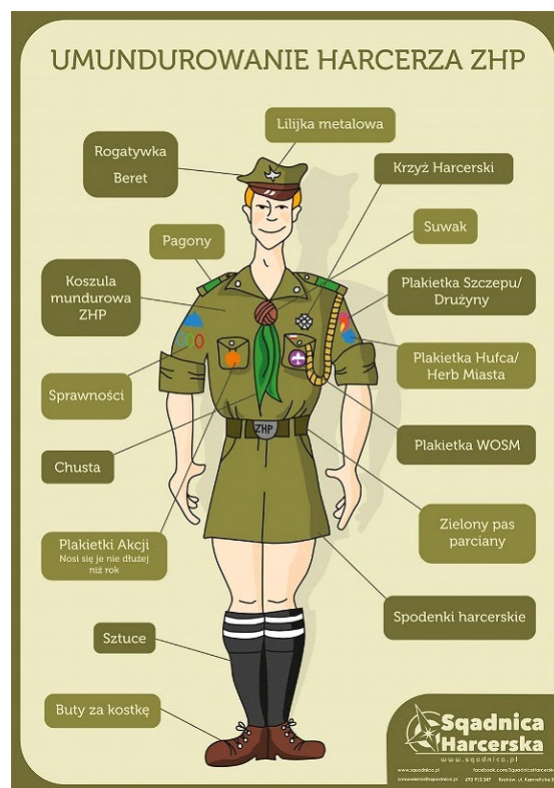
Harcerz 1939 r.

Harcerz starszy 1965 r.

Harcerz starszy 1988 r.

Harcerz
 w umundurowaniu współczesnym (ZHP)

źródła ilustracji:

Leksykon harcerstwa, red. O. Fietkiewicz, Warszawa 1988, rys. Bohdan Wróblewski; Regulamin mundurowy i odznak zachowawczych, harcerskich i instruktorskich zatwierdzony przez Prezydium Rady Naczelnej Związku Harcerstwa Polskiego w dniu 30.I.1965 r., Warszawa 1965; <https://sqadnica.pl/>

polecenie nr 1:

**Ćwiczenie
nr 2**

JAKIE ELEMENTY UMUNDUROWANIA HARCERSKIEGO
NAWIĄZUJĄ DO WOJSKOWYCH KORZENI? WYMIENŃ CO NAJMNIJ 5:

A

KORZYSTAJĄC Z KALENDARIUM I WIEDZY POZAŹRÓDŁOWEJ, SPRÓBUJ SFORMU-
ŁOWAĆ WNIOSKI DOTYCZĄCE ZWIĄZKÓW HARCERSTWA Z WOJSKIEM:

B

polecenie nr 2:

**Ćwiczenie
nr 2**

JAKIE ELEMENTY UMUNDUROWANIA HARCERSKIEGO MOGĄ ŚWIADCZYĆ O CZĘSTYM PODEJMOWANIU AKTYWNOŚCI NA ŚWIEŻYM POWIETRZU (ĆWICZENIA, GRY TERENOWE, WĘDRÓWKI ITP.)?:

W JAKIM OKRESIE AKTYWNOŚCI NA ŚWIEŻYM POWIETRZU JEST NAJMNIEJ? KORZYSTAJĄC Z KALENDARIUM I WIEDZY POZAŹRÓDŁOWEJ, SPRÓBUJ SFORMUŁOWAĆ WNIOSKI DOTYCZĄCE PRZYCZYN ZMNIEJSZENIA TEGO TYPU AKTYWNOŚCI PRZEZ HARCERZY (W PRZYPADKU HARCEREK UWZGLĘDNIJ TEŻ KONTEKST SPOŁECZNYCH NORM DOTYCZĄCYCH SPOSOBU UBIERANIA I FORM AKTYWNOŚCI KOBIET W DANYM OKRESIE HISTORYCZNYM):

polecenie nr 3:

**Ćwiczenie
nr 2**

JAKI ELEMENT WYSTĘPUJE WYŁĄCZNIE NA MUNDURZE WSPÓŁCZESNYM
(SZUKAJ NA LEWEJ KIESZENI BLUZY)?

A

KORZYSTAJĄC Z KALENDARIUM, WYJAŚNIJ, OD KIEDY ELEMENT, BĘDĄCY ODPO-
WIEDZIĄ NA POLECENIE 3A, MÓGŁ BYĆ UŻYWANY?

B